Beraate Rağmen Ceza Zamanaşımı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	10.06.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/196	2026/358	TBK 72, TBK 74, BK 60, 6762 s. TTK 309, CMK 223/2

ÖZET

Özelleştirme öncesi nakdin repoya bağlanmasıyla fazla borç devralan kamu şirketinin yöneticilere karşı tazminat davasında, ceza mahkemesi beraati 223/2-a'ya dayandırsa da gerekçede delil yetersizliği belirtildiğinden HGK, ceza zamanaşımını uygulamayan direnmeyi oy çokluğuyla bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/beraat-kararina-ragmen-uzamis-ceza-zamanasimi-hgk-2026-358/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/196 E. , 2026/358 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Asliye Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2024/206 E., 2024/410 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.06.2023 tarihli ve

2022/1754 Esas, 2023/3925 Karar sayılı BOZMA kararı

1. Taraflar arasındaki tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Elazığ 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen davanın zamanaşımı nedeniyle reddine ilişkin karar taraf vekillerinin temyizi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacı vekili; davalı ...Ş'nin (... Edaş) de aralarında olduğu dağıtım şirketlerine henüz 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun (4046 sayılı Kanun) kapsamında hisseleri özel sektöre devredilmeden önce Tedaş Mali İşler ve Finans Yönetimi Dairesi Başkanlığı tarafından gönderilen talimat yazılarında, şirketler tarafından yapılacak enerji bedeli ödemelerinden sonra bankalarda bir iki günlük kısa vadeli nakit ihtiyacı dışında nakit bulundurulmaması ve özellikle devir aşamasındaki şirketlerin bu konuda daha hassas olmaları talimatının verildiğini, özelleştirme şartnamesine göre özelleştirilen davalı şirketin geçmiş dönem Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ve diğer enerji kamu iktisadi teşebbüslerine olan borçlarının müvekkiline devredildiğini, bu kapsamda devre esas mizan kayıtları doğrultusunda davalı ... Edaş'ın devir tarihi olan 30.11.2010 itibarıyla Türkiye Elektrik ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ)'ye 28.533.855,10 TL ve EÜAŞ'a 173.715.826,16 TL olmak üzere 202.249.681,26 TL enerji borcunun müvekkiline devredildiğini, devre esas bilanço tarihinde şirket hesaplarında bulunan ve anılan borcun ödenmesinde kullanılması mümkün olan 7.003.000,00 TL'nin davalı şirket adına diğer davalıların talimat ve işlemleriyle repoya bağlandığını, bu nedenle müvekkiline fazla borç devredildiğini, davalı ... özelleştirme sonucunda alan şirketin haksız kazanç elde ettiğini, esasen bu miktarın tamamının tahsili gerekirse de davalı şirketin devre esas bilanço tarihinden geriye dönük altı aylık repo tutarları ortalaması olan 3.730.250,00 TL ile arasındaki fark olan 3.272.750,00 TL'nin davalı şirketin yanı sıra davalı şirketin muhasebe-finansman eski müdürü ... ile repo talimatlarında imzaları bulunan ... Edaş şirket eski müdür yardımcıları ... ve ...'ndan tahsili gerektiğini, sorumlular hakkında ayrıca savcılık soruşturmalarının da sürdüğünü ileri sürerek 3.272.750,00 TL'nin devir tarihi olan 30.11.2010'dan itibaren avans faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar Cevabı

5. Davalı gerçek kişiler vekili; davanın zamanaşımı süresi içinde açılmadığını zira davacının iddiasına konu zarar ve tazminat yükümlülerini 04.06.2012 tarihli ve 45-43 sayılı soruşturma raporuyla öğrendiğini, öte yandan müvekkillerinin zarara sebebiyet vermediklerini belirterek davanın reddini savunmuştur.
6. Davalı şirket vekili; davanın zamanaşımı nedeniyle reddi gerektiğini zira davacının Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından müvekkili hakkında 04.06.2012 tarihli ve 45-43 sayılı soruşturma raporunun tanzim edildiğini, dolayısıyla zarar ve ilgililerin 04.06.2012 tarihinde tespit edildiğini ancak eldeki davanın zamanaşımı süresinden sonra açıldığını, iddia olunan zarar tarihinde henüz şirketin özelleştirilmediğini ve müvekkiliyle zararın bir ilgisi olmadığını, kaldı ki zararın net olmadığı gibi haksız bir zenginleşmenin de söz konusu olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin Birinci Kararı

7. Elazığ 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 01.10.2015 tarihli ve 2014/634 Esas, 2015/314 Karar sayılı kararı ile; davaya konu zararın 04.06.2012 tarihli ve 45-43 sayılı teftiş raporu ile öğrenildiği ve davalı gerçek kişiler hakkında aylıktan kesme cezası uygulandığı, davacı Kurumun zararı öğrendiği 04.06.2012 tarihli ve 45-43 sayılı teftiş raporu ya da davalı ...'a aylıktan kesme cezası önerildiği 11.10.2012 tarihinden itibaren iki yıldan fazla zaman geçtikten sonra eldeki davanın açıldığı,

davalıların süresinde zamanaşımı itirazında bulundukları, dava açma süresinin bütün davalılar açısından geçirildiği gerekçesiyle davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Özel Dairenin Birinci Bozma Kararı

8. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

9. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 17.11.2016 tarihli ve 2016/745 Esas, 2016/8875 Karar sayılı kararı ile; "...davacı vekili dava dilekçesinde davalı şahıslar hakkında Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı'na görevi kötüye kullanma suçundan dolayı suç duyurusunda bulunduklarını, ancak yargılama sırasında verdiği dilekçelerinde Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı'nca şüphelilerin isnat edilen suçun faili olamayacakları gerekçesiyle verilen kavuşturmaya yer olmadığına dair karara karşı yaptıkları itirazın Elazığ Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2015/269 D.İş. sayılı kararı ile reddedildiğini, temyiz aşamasında verdiği dilekçesinde ise anılan karara karşı kanun yararına bozma yoluna başvurulduklarını bildirmiştir.

Somut uyuşmalıkta iddia konusu devre esas alınacak muhasebe kayıtlarının son günü olan 30/11/2010 tarihinde yürürlükte bulunan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 60. maddesi haksız fiil nedeniyle tazminat davasının zararın ve sorumlunun öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl, her halde zararı doğuran olayın gerçekleşmesinden itibaren on yıllık sürede zamanaşımına uğrayacağını, haksız fiil aynı zamanda suç teşkil eden bir eylem ise ve Ceza Kanunu'nda daha uzun zamanaşımı süresi öngörülmüşse haksız fiil sorumluluğunda da bu uzun zamanaşımı sürelerinin uygulanacağını düzenlemiştir. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 72. maddesinde ise tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrayacağı ancak tazminat, ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı süresi öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa, olayda bu zamanaşımı süresinin uygulanacağı açıkça düzenlenmiştir.

Eylemin Ceza Kanunu'nda suç sayılmış olup olmadığı, kural olarak hukuk hakimince belirlenecektir. Söz konusu hüküm, ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için, sadece eylemin aynı zamanda bir suç oluşturmasını yeterli görmekte; fail hakkında mahkumiyet kararıyla sonuçlanmış bir ceza davasının varlığı, hatta böyle bir ceza davasının açılması ya da zarar görenin o davada tazminat yönünden bir talepte bulunmuş olması koşulu aranmamaktadır. Sonuçta; haksız eylemin suç oluşturması durumunda o suç için öngörülen ceza zamanaşımı süresi hukuk yargılamasında da uygulanacaktır (HGK'nın 22/02/2012 tarih ve 2011/4-2011/640E. 2012/89 K. sayılı ve HGK'nın 06/05/20 09... /4-152 Esas ve 2009/155 Karar sayılı kararları).

Bu durumda mahkemece, davacı vekili davalıların eylemlerinin aynı zamanda suç teşkil ettiğini iddia ettiğine ve davalı şahıslar hakkında suç duyurusunda bulunduklarını ancak Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı'nca verilen takipsizlik kararına karşı itirazlarının reddi üzerine kanun yararına bozma talep ettiklerini bildirdiğine göre somut uyuşmazlık bakımından ceza zamanaşımının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda olumlu olumsuz bir değerlendirme yapılmadan ve davacı tarafın suç duyurusunun akıbeti araştırılmadan yazılı gerekçe ile davanın

zamanaşımından reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir" gerekçesiyle bozma sebep ve şekli dikkate alınarak davacı vekilinin sair temyiz itirazları incelenmeksizin karar oy birliğiyle bozulmuştur.

İlk Derece Mahkemesinin İkinci Kararı

10. Elazığ 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04.11.2021 tarihli ve 2019/50 Esas, 2021/291 Karar sayılı kararı ile; Özel Daire bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucunda, ceza zamanaşımının uygulanabilmesi kural olarak sanık hakkında verilen beraat veya mahkumiyet kararına bağlı olmasa da eylemin suç olarak kabul edilmesinin yeterli ve gerekli olduğu, davalı sanıklar hakkındaki beraat kararının 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 223/2-a maddesi uyarınca "yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması" kapsamında verildiği ve bu kararın Bölge Adliye Mahkemesinin denetiminden geçerek kesinleştiği, bu durumda ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için gerekli olan eylemin suç olarak kabul edilmesi koşulunun somut olayda bulunmadığı, davacının davaya konu olayı en geç 04.06.2012 tarih ve 45-43 sayılı teftiş raporu ile öğrendiği ve dava tarihi olan 05.11.2014 tarihine kadar zamanaşımı süresinin geçtiği, davalıların da usulüne uygun zamanaşımı def'inde bulundukları gerekçesiyle davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir

Özel Dairenin İkinci Bozma Kararı

11. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

12. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 20.06.2023 tarihli ve 2022/1754 Esas, 2023/3925 Karar sayılı kararı ile; "1.Davada davalı sıfatına haiz gerçek kişiler aynı zamanda Elazığ 2. Asliye Ceza Mahkemesi 2017/199 E. sayılı dosyada sanık olarak yargılanmışlardır. Her ne kadar anılan ceza yargılamasında 2018/1235 K sayılı karar ile sanıkların beraatine karar vermiş ise de beraat gerekçesi olarak sanıkların atılı suçu işledikleri yönünde cezalandırılmalarını gerektirecek her türlü şüpheden uzak ve kesin inandırıcı delillerin elde edilememesi gösterilmiştir. Söz konusu karar istinaf denetiminden geçerek kesinleşmiştir. Hal böyle olunca, dava konusu olayda ceza zamanaşımı sürelerinin uygulanması gerekirken hatalı değerlendirme ile davanın reddine karar verilmesi doğru olmamıştır.

2.Bozma sebep ve şekline göre davalılar vekilinin vekâlet ücretine yönelik temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine gerek görülmemiştir" gerekçesiyle karar oy çokluğuyla bozulmuştur.

Direnme Kararı

13. Elazığ 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24.10.2024 tarihli ve 2024/206 Esas, 2024/410 Karar sayılı kararı ile; önceki karar gerekçesi tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.
Direnme Kararının Temyizi

14. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

15. Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davanın zamanaşımı süresi içinde açılıp açılmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

16. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenleme ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

17. Özel hukukta teknik bir kavram olan “zamanaşımı” genel olarak alacak hakkının belli bir süre kullanılmaması yüzünden, dava edilebilme niteliğinden yoksun kalmasını ifade etmektedir. Türk Hukuk Lûgatında da zamanaşımı, “Yasanın belirlediği koşullar altında bir sürenin geçmesi üzerine bir hak kazanma ya da bir yükümden kurtulma yolu” olarak tanımlanmıştır (doktrindeki bir esere atıf).

18. Zamanaşımının sonucu; alacak hakkına son verme değil, onu eksik borç hâline getirme olarak ortaya çıkmaktadır. Zamanaşımına ilişkin düzenlemelerin temelinde iddia edilen alacağın aradan uzun zaman geçmiş olmasına rağmen kullanılmaması karşısında borçlunun oldukça uzak geçmişte kalan bir borçtan doğabilecek ihtilâflara karşı korunması, kendi alacağına karşı uzun süre kayıtsız kalan kimsenin bu hakkının artık korunmaya layık olmadığını kabul etmiş sayılması yatmaktadır.

19. Bu aşamada önemi nedeniyle haksız fiile ilişkin bir kısım açıklamada bulunmak gerekmektedir. Şöyle ki; haksız fiilden doğan borçlar eldeki davaya konu olay tarihinde yürürlükte bulunan 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (BK) 41 ilâ 60. maddeleri [6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 49 ilâ 76. maddeleri] arasında düzenlenmiştir. BK'nın “Mesuliyet şeraiti” başlıklı 41. maddesinde (TBK md. 49); “Gerek kasten gerek ihmal ve teseyyüp yahut tedbirsizlik ile haksız bir surette diğer kimseye bir zarar ika eden şahıs, o zararın tazminine mecburdur.

Ahlaka mugayir bir fiil ile başka bir kimsenin zarara uğramasına bilerek sebebiyet veren şahıs, kezalik o zararı tazmine mecburdur” hükmü yer almaktadır.

20. Haksız fiil, kusurlu ve hukuka aykırı bir eylemle başkasına zarar verilmesidir. Bir haksız fiil sonucu zarara uğrayan kimse, uğradığı zararın tazminini bu haksız fiilden sorumlu olan kimseden veya kimselerden talep edebilir.

21. Haksız fiilden söz edilebilmesi için BK'nın 41. maddesine göre şu dört unsurun birlikte bulunması gereklidir. Buna göre bir fiilin haksız fiil olarak nitelendirilmesi için hukuka aykırı bir fiil bulunmalı, bu fiili işleyen kusurlu olmalı, kusurlu şekilde işlenen ve hukuka aykırı olan bu fiil nedeniyle bir zarar doğmalı ve sonuçta doğan zarar ile hukuka aykırı fiil arasında nedensellik bağı bulunmalıdır. Bu unsurların tümünün bir arada bulunmadığı, bir veya birkaç unsurun eksik olduğu durumlarda haksız fiilin varlığından söz edilemez.

22. Haksız fiile ilişkin zamanaşımı süreleri ise BK'nın 60. maddesinde "Zarar ve ziyan yahut manevi zarar namiyle nakdi bir meblağ tediyesine müteallik dava, mutazarrır olan tarafın zarara ve failine ittılaı tarihinden itibaren bir sene ve her halde zararı müstelzim fiilin vukuundan itibaren on sene mürurundan sonra istima olunmaz.

Şukadar ki zarar ve ziyan davası, ceza kanunları mucibince müddeti daha uzun müruru zamana tabi cezayı müstelzim bir fiilden neşet etmiş olursa şahsi davaya da o müruru zaman tatbik olunur. Eğer haksız bir fiil, mutazarrır olan taraf aleyhinde bir alacak tevlit etmiş olursa, mutazarrır kendisinin tazminat talebi müruru zaman ile sakıt olsa bile o alacağı vermekten imtina edebilir" şeklinde; 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren TBK'nın 72. maddesinde ise on yıllık zamanaşımı süresi ile fiilinin aynı zamanda cezayı gerektirmesi ve ceza kanunlarında daha uzun bir zamanaşımı süresinin öngörülmesi hâlinde bu sürenin uygulanacağı muhafaza edilmiştir.

23. Haksız fiile ilişkin davalarda ceza ve hukuk mahkemelerinin münasebetine gelindiğinde ise BK'nın 53. maddesi (TBK md. 74) "Hakim, kusur olup olmadığına yahut haksız fiilin faili temyiz kudretini haiz bulunup bulunmadığına karar vermek için ceza hukukunun mesuliyete dair ahkamiyle bağlı olmadığı gibi, ceza mahkemesinde verilen beraet kararıyle de mukayyet değildir. Bundan başka ceza mahkemesi kararı, kusurun takdiri ve zararın miktarını tayin hususunda dahi hukuk hakimini takyit etmez" şeklinde olup TBK'nın 74. maddesinde de "Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir.

Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz" düzenlemesine yer verilmiştir. Bu açık hükümler karşısında, ceza mahkemesince verilen beraat kararının, kusur ve derecesinin, zarar tutarının, temyiz gücü ve yükletilme yeterliğinin ve illiyet gibi esasların hukuk hâkimini bağlamayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır.

24. Hukuk hâkiminin yukarıda açıklanan bu bağımsızlığı sınırsız değildir. Yargıtayın yerleşik uygulamasına ve öğretideki genel kabule göre, maddi olgunun tespitine ilişkin ceza mahkemesi kararı hukuk hâkimini bağlar. Ceza mahkemesinde bir maddi olayın varlığı ya da yokluğu konusunda kesinleşmiş kabul bulunması hâlinde, aynı konunun hukuk mahkemesinde yeniden tartışılması olanaklı değildir. Nitekim aynı ilkelere Hukuk Genel Kurulunun 16.09.2021 tarihli ve 2017/(15)6-498 Esas, 2021/1023 Karar sayılı kararında da değinilmiştir.

25. Bu aşamada değinilmesi gereken bir diğer husus da anonim şirket yönetici ve temsilcilerinin haksız fiillerinden sorumluluğudur. Olay tarihinde yürürlükte olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı TTK) anonim şirket temsilcilerine ilişkin 321/5. maddesi "Temsile veya idareye salahiyetli olanların vazifelerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden anonim şirket mesul olur. Şirketin rücu hakkı mahfuzdur" şeklinde olup aynı hüküm 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı TTK) 371/5. maddesinde de aynen muhafaza edilmiştir. Buna göre kanun koyucu şirketi temsile ve idareye yetkili olanların görevleri sırasında işledikleri haksız filler nedeniyle şirketi de sorumlu tutmuştur. Bu hüküm organların tüm eylem ve işlemlerinin tüzel kişiyi borç altına sokacağı ilkesini ortaya koyan 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 50/2. maddesinin ticaret şirketleri açısından tekrarı mahiyetinde olup haksız fiili ika eden şirket yönetim kurulu üyelerinin oluşan zarardan şirketle birlikte kişisel sorumluluklarının bulunduğu da tartışmasızdır (doktrindeki bir esere atıf).

26. Bununla birlikte anılan hükmün şirketin yasal organları gibi olgu organlara da uygulanması mümkündür. Olgu organlar yasal organ niteliği taşımamakla birlikte tüzel kişinin yönetim ve temsilinde doğrudan ya da dolaylı biçimde fiili olarak söz sahibi olan ve iradesinin oluşumunu etkileyen kişi ya da kuruluşlardır (doktrindeki bir esere atıf). Nitekim 6762 sayılı TTK'nın müdürlerin sorumluluğuna ilişkin 342. maddesi de "Şirket muamelelerinin icra safhasına taallük eden kısmı, esas mukavele veya umumı heyet veya idare meclisi kararıyle idare meclisi azasından veya ortaklardan olmıyan bir müdüre tevdi edildiği takdirde; müdür, kanun veya esas mukavele yahut iş görme şartlarını tesbit eden diğer hükümlerle yükletilen mükellefiyetleri, gereği gibi veya hiç yerine getirmemiş olması halinde idare meclisi azasının mesuliyetlerine ait hükümler gereğince şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklarına karşı mesul olur. Bu esas aykırı bir şartın esas mukaveleye konması veya müdürün idare meclisinin emri ve nezareti altında bulunması mesuliyeti bertaraf edemez" şeklinde olup yönetim kurulu üyelerine ilişkin anılan hükümlerin tatbik olunacağına yer verilmiştir.

27. Şirket yöneticilerinin eylemleri nedeniyle sebep olabilecekleri zararlar şirket nezdinde doğrudan oluşabileceği gibi şirket pay sahibi veya alacaklıları nezdinde de doğrudan veyahut şirkete verilen zararın bir sonucu olarak dolaylı zarar şeklinde de karşımıza çıkabilir. Şöyle ki doğrudan şirketin uğradığı zarar, yönetim kurulu üyelerinin, yönetimle görevli kişi ya da fiili organın hukuka aykırı fiilleri sonucunda şirket mal varlığında meydana gelen eksilmedir. Bununla birlikte, şirketin doğrudan uğradığı zarar aynı zamanda pay sahipleri ve şirket alacaklılarının da dolaylı zararını teşkil edebilir. Bir başka ifadeyle, pay sahipleri ve şirket alacaklılarının uğradıkları dolaylı zarar ancak ve ancak şirketin doğrudan zararı ile meydana gelir (doktrindeki bir esere atıf).

28. Hemen belirtmek gerekir ki, şirketin yöneticilerinin eylemleri nedeniyle doğrudan zarara uğraması hâlinde yöneticilerin sorumluluğuna ilişkin dava açma hakkı asıl olarak şirkete ait olmakla birlikte pay sahibi veya alacaklılar da dolaylı zararlarının tazminini şirketten bağımsız bir dava ile isteyebilirler. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, pay sahipleri veya alacaklıların dolaylı zararları nedeniyle açacakları davalarda hükmolunacak tazminatın kendilerine değil ortaklığa verilmesini isteyebilecek olmalarıdır. Nitekim Kanun'un 309/1. maddesinde "Şirketin 305, 306, 3 07... inci maddelerde yazılı fiillerle ızrar edilmesi halinde, bundan, dolayısiyle zarar gören pay sahipleri ve şirket alacaklılarının dava hakları vardır. Ancak, hükmolunacak tazminat şirkete verilir" denilmek suretiyle tazminatın şirkete ödeneceği açıkça belirtilmiştir.

29. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim kurulu üyelerinin eylemleri nedeniyle şirketin doğrudan ve pay sahipleri ile alacaklıların dolaylı zararlarından sorumluluğunu doğuran hâller Kanun'un 336. maddesinde; "İdare meclisi azaları şirket namına yapmış oldukları mukavele ve muamelelerden dolayı şahsan mesul olamazlar. Ancak aşağıda yazılı hallerde gerek şirkete gerek münferit pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı müteselsilen mesuldürler.

1. Hisse senetleri bedellerine mahsuben pay sahipleri tarafından vukubulan ödemelerin doğru olmaması;

2. Dağıtılan ve ödenen karpaylarının hakiki olmaması;

3. Kanunen tutulması gereken defterlerin mevcut olmaması veya bunların intizamsız bir surette tutulması;

4. Umumi heyetten çıkan kararların sebepsiz olarak yerine getirilmemesi;

5. Gerek kanunun gerek esas mukavelelerinin kendilerine yüklediği sair vazifelerin kasden veya ihmal neticesi olarak yapılmaması.

Beş numaralı bentte yazılı vazifelerden birisi 319 uncu madde gereğince idare meclisi azalarından birine bırakılmışsa, mesuliyetin ancak ilgili azaya yükletilmesi lazımgelip o muameleden dolayı müteselsilen mesuliyet cari olmaz" şeklinde düzenlenmiş olup aynı Kanun'un ortakların ve şirket alacaklılarının tazminat davalarına ilişkin 340. maddesi ise "3 36... nci maddelerin hükümleri gereğince idare meclisi azalarına yükletilen mesuliyet hakkında 309 uncu madde hükmü de tatbik olunur" düzenlenmiş bulunmaktadır.
30. Öte yandan şirket pay sahipleri veya alacaklılarının, şirketin yöneticilerinin hukuka aykırı eylemleri nedeniyle şirketin zararından bağımsız olarak doğrudan zarar görmeleri de mümkündür. Şu kadar ki şirket ortak veya alacaklılarını zarara sokan fiillerin ayrıca şirketi de zarara sokmuş olup olmadığı bir önem taşımaz (doktrindeki bir esere atıf). Haksız fiil temelindeki bu davalardaki zararın herhangi bir üçüncü kişiye verilen zarardan farkı ise pay sahipliği veya alacaklı sıfatının bir sonucu olarak görülmüş olmasıdır(doktrindeki bir esere atıf).

31. Anılan şekilde şirket pay sahibi veya alacaklılarının doğrudan uğradıkları zararın tazminine ilişkin açılacak davalarda tazminatın şirkete değil davacı pay sahibi veya alacaklıya ödenmesi istenebilir ki bu durum, yukarıda da belirtildiği üzere şirketin doğrudan zararının tazmini için açılacak dava ile pay sahibi veya alacaklıların dolaylı zararlarının tazmini için açılacak davalardan farklılık arz eder. Zira pay sahibi veya alacaklıların doğrudan zararlarının tazmini talepli davalarda davacılar bizzat ve bireysel olarak uğradıkları zararın tazminini istemektedirler (doktrindeki bir esere atıf).

32. Bununla birlikte şirketin veya şirket pay sahibi ve alacaklıların açacakları zararların tazminine ilişkin davalarda zamanaşımı süresi 6762 sayılı TTK'nın 309/son maddesinde "Mesul olan kimselere karşı tazminat istemek hakkı davacının zararı ve mesul olan kimseyi öğrendiği tarihten itibaren iki yıl ve her halde zararı doğuran fiilin vukuu tarihinden itibaren beş yıl geçmekle müruruzamana uğrar. Şu kadar ki; bu fiil cezayı müstelzim olup Ceza Kanununa göre müddeti daha uzun müruruzamana tabi bulunuyorsa tazminat davasına da o müruruzaman tatbik olunur" şeklinde düzenlenmiş, yöneticilerin sorumluluğuna ilişkin açılacak tazminat davalarında zamanaşımının zarara neden olduğu iddia edilen fiilin aynı zamanda cezayı gerektirmesi hâlinde, ceza kanunlarınca daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörülmüşse, bu süreye göre belirleneceğine dair benzer düzenleme 6102 sayılı TTK'da da muhafaza edilmiştir.

33. Tüm bu açıklanan maddi ve hukuki olgular ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı şirket, Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından düzenlenen 04.06.2012 tarihli ve 45-43 sayılı soruşturma raporuyla, özelleştirme öncesinde hisselerinin tamamı davacıya ait olan davalı ... Edaş'ın yöneticileri olan diğer davalıların, davacının talimatlarına aykırı davranarak 30.11.2010 tarihli bilanço tarihinde gereğinden fazla miktarı repoya yatırmak suretiyle davalı ... Edaş'ın

borçlarının eksik ödenmesine ve bunun ise özelleştirmeye ilişkin ihale şartnamesi kapsamında ... Edaş'ın devre esas bilanço tarihi itibariyle borçlarını devralan müvekkilinin fazla borç devralmasına neden olduğunu tespit etmiş, anılan raporun Tedaş Genel Müdürlüğü makamına arzı ile teklif edilen müeyyideler Tedaş Genel Müdürü tarafından 24.09.2012 tarihli Olur ile uygun görülmüş, eldeki tazminat istemli dava ise 27.10.2014 tarihinde açılmıştır. İlk Derece Mahkemesince davalılar hakkındaki ceza yargılamasında CMK'nın 223/2-a maddesi uyarınca "yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması" kapsamında beraat kararı verildiği ve kararın bu hâliyle kesinleştiği, uzamış ceza zamanaşımının uygulanabilmesi için gerekli olan fiilin suç olarak kabul edilmesi şartının somut olayda bulunmadığı ve eldeki davanın zamanaşımı süresinden sonra açıldığı gerekçesiyle direnilmiştir.

34. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun beraat kararına ilişkin 223/2. maddesine göre; "Beraat kararı;

a) Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,

b) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması,

c) Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması,
d) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması,

e) Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması,

Hallerinde verilir". Anılan maddede beraat kararlarının hangi hâllerde mümkün olduğunu düzenlemiş olup hükmün (a) bendi uyarınca verilecek beraat kararlarında fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması, hükmün (e) bendi uyarınca verilecek beraat kararlarında ise suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması gerekliliği belirtilmiştir.

35. Somut olayda davalı gerçek kişilerin "görevi kötüye kullanma" suçlamasıyla sanık olarak yargılandıkları Elazığ 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 02.10.2018 tarihli ve 2017/199 Esas, 2018/1235 Karar sayılı kararı incelendiğinde, karar gerekçesinde alınan bilirkişi raporuna göre sanıkların kamu görevlisi olmadıkları, davacıyı zarara uğrattıklarının kanıtlanamadığı ve atılı suçu işledikleri yönünde cezalandırılmalarını gerektirir her türlü şüpheden uzak yeterli kesin ve inandırıcı delil elde edilemediğinin belirtildiği, kararın hüküm fıkrasında ise sanıkların iddia olunan görevi kötüye kullanma suçu kapsamında atılı suçu işledikleri yönünde cezalandırılmalarını gerektirir her türlü şüpheden uzak yeterli kesin ve inandırıcı delilin elde edilememesi hususu tekraren belirtilmek suretiyle CMK'nın 223/2-a maddesi gereğince ayrı ayrı beraatlerine karar verildiği, kararın davaya katılan eldeki davanın davacısı Tedaş vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmekle kesinleştiği anlaşılmaktadır.

36. Borçlar Kanunu'nun 53. maddesinde belirtildiği üzere hukuk hâkimi ceza mahkemesinin bir maddi olayın varlığı ya da yokluğu konusunda kesinleşmiş kabulüyle bağlı olsa da verilen beraat kararının, kusur ve derecesi, zarar tutarı, temyiz gücü ve yükletilme yeterliği ile illiyet gibi esaslarla bağlı değildir.

37. Bu itibarla, davalı gerçek kişilerin görevi kötüye kullanma suçlamasıyla yargılandıkları ceza yargılamasında CMK'nın 223/2-a bendi uyarınca beraat kararı verilmişse de, kararın gerekçesinde ve tekraren kararın hüküm fıkrasında "sanıkların atılı suçu işledikleri yönünde cezalandırılmalarını gerektirir her türlü şüpheden uzak yeterli kesin ve inandırıcı deliller elde edilemediği" belirtildiğinden, İlk Derece Mahkemesince eldeki tazminat davasına konu fiillerin cezayı gerektiren bir fiil olmadığı ve buradan hareketle de somut olayda ceza kanunlarında öngörülen zamanaşımı sürelerinin uygulanmayacağı şeklindeki gerekçesiyle verilen direnme kararı yerinde değildir.

38. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında, ceza mahkemesince tüm delillerin toplanması sonucunda fiilin suç teşkil etmediği, suçun unsurlarının oluşmadığı ya da suçun işlenmediği gerekçesiyle beraat yönünde hüküm kurulmuş ise artık hukuk hâkiminin ceza hâkiminin beraat kararıyla bağlı olacağı, bu kapsamda eldeki davada ceza mahkemesince CMK'nın 223/2-a bendi uyarınca beraat kararı verildiği ve fiilin suç teşkil etmediğinin kesinleştiği, dolayısıyla ceza zamanaşımının uygulanamayacağı, bu nedenle davanın reddinin isabetli olduğu gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş, Kurul Çoğunluğunca benimsenmemiştir.

39. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

40. Bu nedenlerle direnme kararının bozulması gerekmiştir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı 6217 sayılı Kanun’un 30. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na eklenen “Geçici Madde 3” atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Aynı Kanun’un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

10.06.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.